

Geometrisk Opgave.

En Pyramide har en regelmæssig nkant til Grundflade og ligesidede Trekkanter til Sideflader; hvorledes indses, at n hverken kan være over 5 eller under 3?

Naar Pyramidens Kant er k , hvorledes findes saa dens Volumen, dens Side-liniers og Sidefladers Vinkler med Grundfladen, for $n = 3$, $n = 4$ og $n = 5$? Hvorvidt ere disse Pyramider regelmæssige Polyedre eller Dele deraf?

Arithmetisk Opgave.

Hvad forstaas ved to Tals største fælles Maal og mindste fælles Mængfold? Der forlanges en kort Angivelse af Maaden, hvorpaa de findes.

Hvad forstaas ved to Polynomiers største fælles Maal og mindste fælles Mængfold? Hvorledes findes de for

$$2x(x^2 + 11) + 8(2x^2 - 5) \\ \text{og } 126x(x + 1) + 18(x^3 - 15)?$$

At finde to Tal, hvis største fælles Maal er 12, hvis mindste fælles Mængfold er 7308, og hvis Sum er 600.

Kan man altid finde to Tal, hvis største fælles Maal er a , hvis mindste fælles Mængfold er b , og hvis Sum er c , hvilke hele Tal man end vælger for a , b og c ?

V. Priskonkurrencer.

Til Besvarelse af de for Aarene 1870—71 og 1871—72 af Universitetet udsatte 24 Prisopgaver indkom i Aarene 1872 og 1873 i alt 15 Afhandlinger, hvoraf der blev tilkjendt 5 Præmier og 6 Akcessit, nemlig 1 theologisk, 3 retsvidenskabelige, hvoraf der tilkjendtes 1 Akcessit, 2 statsvidenskabelige, af hvilke der tilkjendtes den ene Akcessit, 2 lægevidenskabelige, af hvilke 1 erholdt Præmien og 1 Akcessit, 2 historiske, som begge erholdt Akcessit, 1 i den klassiske Filologi, som fandtes værdig til Præmien, 1 i den østerlandske Filologi, hvilken der tilkjendtes Akcessit, 1 kemisk, som erholdt Præmien, og 2 naturhistoriske, som begge erholdt Præmien.

Prisopgaverne og Besvarelserne for hvert af de 2de Aar have været følgende:

1872.

De for Aaret 1871—72 udsatte Prisopgaver vare følgende:

1. I Theologi. Efter en psykologisk Undersøgelse af Religionens Væsen, med tilbørligt Hensyn til de herom i nyere Tid fremsatte Anskuelser, eftervises, hvorledes der i al Religion er et Erkjendelsesmoment tilstede, og dernæst, hvorledes dette i de højere Religionsformer, særlig Kristendommen, med indre Nødvendighed udvikler sig til en videnskabelig Theologi. 2. I Lovkyndighed. Der ønskes en Udvikling af den danske Rets Regler om begge Ægtefællers Stilling, saa vel under Ægteskabet, som efter sammes Ophør, til de af dem før eller under Ægteskabet stiftede Gjældsforpligtelser. 3. I Statsvidenskab. At give en Fremstilling af de Former, under hvilke Krediten benyttes i Omsætningen, samt at udvikle disses indbyrdes Forhold og forskjellige Betydning. 4. I Lægevidenskab. En Fremstilling af den nyere Tids Anskuelser om Planteparasiterne,

nærmest med Hensyn til Sammenhængen imellem disse og de saakaldte zymotiske Sygdomme hos Mennesket. 5. I Filosofi. At paavise Subjektivitetsbegrebets trinvis Udvikling i den nyere Filosofi fra Cartesius til Hegel. 6. I Æsthetik. At paavise Forskjelligheden i den Indvirkning, den tyske Romantik i dette Aarhundredes Begyndelse har udøvet paa den danske og paa den svenske poetiske Literatur, og at undersøge Grundene til denne Forskjellighed. 7. I Historie. At fremstille Forholdet imellem den nederlandske Republik og de nordiske Riger fra Christian III.s og Gustav I.s Død indtil Udbruddet af den nordiske Krig 1657. 8. I Klassisk Filologi. L. Annæi Senecæ de tranquillitate animi libellus critice et exegetice pertractetur et ita enarretur, ut proprietas orationis Senecæ et huius ætatis comparato superioris ætatis usu declaretur. Der forlanges en kritisk og exegetisk Behandling af L. Senecas Skrift de tranquillitate animi med særligt Hensyn til Senecas og hans Tidsalders Sprogbrug i dens Afvigelser fra den ældre. 9. I Østerlandsk Filologi. At fremstille Hovedindholdet af Afsnittet Moxadharna i Mahábhárata XII. Bog. Kap. 174—301. 10. I Matematik og Astronomi. At undersøge et Liniekoordinatsystem, hvori en ret Linie bestemmes ved sine Afstande fra to faste Punkter, at paavise, hvilken Forbindelse der maa være imellem Egenskaberne ved to Figurer, af hvilke den enes rette Linier svare saaledes til den andens Punkter, at Liniernes Koordinater i det nævnte Liniekoordinatsystem ere lige store med Punkternes i det sædvanlige retvinklede Koordinatsystem, og at benytte denne Forbindelse til nye Sætningers Udledning af bekendte. 11. I Fysik og Kemi. Der gives en historisk og kritisk Oversigt over de Undersøgelser, som indtil Aaret 1868 ere anstillede over Varmefænomenerne, der ledsage de kemiske Processer. 12. I Naturhistorie. En kritisk Fremstilling af den Indflydelse, som Kemien har haft paa Geognosiens Udvikling i dette Aarhundrede.

Til Besvarelse af de for Aaret 1870—71 udsatte Prisopgaver*) indkom der

*) Prisopgaverne for 1870—71, som udsattes i November 1870, vare følgende: 1. I Theologi. Efter en Fremstilling af den evangeliske Kirkes Lære om de Kristnes almindelige Præstedømme udvikles denne Læres Indflydelse paa Opfattelsen af det gejstlige Embede og den gejstlige Stand. 2. I Lovkyndighed. At undersøge den statsretlige Betydning af Grundlovens Forskrifter om Loves Tilblivelse. 3. I Statsvidenskab. Der ønskes en Fremstilling af de vigtigste Former, hvorunder de socialistiske Anskuelser i de sidste Aartier ere fremtraadte, og en Vurdering af deres økonomiske og øvrige sociale Betydning. 4. I Lægevidenskab. En paa egne Undersøgelser støttet Skildring af prostata i Henseende saa vel til den ydre Form, som til Bygning og Sammensætning, og med Paavisning af de normale Forhold i de forskellige Levealder, herunder indbefattet de sidste Maaneder af Fosterlivet. Afhandlingen maa være ledsaget af oplysende Tegninger. 5. I Filosofi. At give en Fremstilling og Vurdering af den ejendommelige Modifikation, med hvilken det forrige Aarhundredes Sensualisme er fornyet af engelske og franske filosofiske Forfattere i de to sidste Decennier. 6. I Æsthetik. At fremstille de Forsøg, der af Digtere i vort Aarhundrede ere gjorte paa at kalde forsvundne Tidsalders Digteformer tilbage, og at give en Vurdering af disse Forsøg. 7. I Historie. En kritisk Fremstilling af den nyere Tids Oplysninger og Bidrag til Jeanne d'Arcs Historie. 8. I klassisk Filologi. *Comoediæ mediæ Atheniensis argumenta et personæ explicentur et cum antiqua et nova comoedia comparentur.* At give en Fremstilling af de Æmner

10 Afhandlinger: en theologisk, en retsvidenskabelig, to statsvidenskabelige, en lægevidenskabelig, to historiske, en i den østerlandske Filologi, en kemisk og en naturhistorisk. Af disse fandtes tre Afhandlinger, nemlig den lægevidenskabelige, den kemiske, og den naturhistoriske*) værdige til Prisen; fem Afhandlinger, den retsvidenskabelige, den ene af de to statsvidenskabelige, begge de historiske og Afhandlingen i østerlandsk Filologi, tilkjendtes der Akcessit. Forfatterne fandtes at være af de prisbelønnede Afhandlinger:

Cand. med. & chir. Axel Iversen, Kandidat ved Kommunehospitalet, til den lægevidenskabelige,

Cand. pharm. Christian Hansen, Redaktør af „Ny farm. Tidende“ til den kemiske,

Stud. hist. nat. P. Tauber, til den naturhistoriske,

af de Akcessit tilkjendte Afhandlinger:

Cand. juris. E. E. H. Schjøttz, til den retsvidenskabelige,

George V. Manicus, Journalist og forhen Lieutenant, til den statsvidenskabelige,

Stud. mag. Harald Johansen og

Cand. juris. F. Granzow, til de historiske,

Student Hans Vilhelm Lund, konstitueret Lærer ved Betalingsskolen i Frederikssund til den i østerlandsk Filologi.

Vedkommende Censurers Bedømmelse af de indleverede Afhandlinger lyde saaledes:

1. Besvarelsen af den theologiske Opgave. Til Besvarelse af den for 1870—71 fremsatte theologiske Prisopgave: „Efter en Fremstilling af den evangeliske Kirkes Lære om de Kristnes almindelige Præstedømme udvikles denne Læres Indflydelse paa Opfattelsen af det gejstlige Embede og den gejstlige Stand“ — er indkommet en Afhandling, med Motto: „I ere Jordens Salt, I ere Verdens

og Karakterer, der ere behandlede i den mellemste attiske Komædie, og sammenligne dem med dem, der findes i den gamle og den nye Komædie. 9. I Østerlandsk Filologi. At fremstille Reglerne for Flertalsdannelsen af Nævneordene i Arabisk og at paavise dennes Anvendelse. 10. I Mathematik og Astronomi. I Formler og Tal at gjengive og udvikle de forskjellige Konstruktionsformer, under hvilke Copernicus i sit Værk „De revolutionibus orbium coelestium“ fremstiller Theoriene for Jordens, Saturns, Jupiters og Mars's Bevægelser. 11. I Fysik og Kemi. Der fordres en Udvikling af Forholdet imellem et Stofs Krystalform og dets kemiske Sæmsætning. 12. I Naturhistorie. En systematisk kritisk Fremstilling af alle, i en større naturlig begrænset Del af Danmark forekommende Arter af Desmidiaceernes Familie. Afhandlingen maa være ledsaget af de fornødne Tegninger og Præparater.

*) Prisspørgsmaalet i Naturhistorie, udsat i November 1869, lød saaledes: Da der i den senere Tid er vakt Tvivl om flere Punkter i Insektædernes (Mammalia insectivora) og Flaggermusenes Liv, ønsker man selvstændige Undersøgelser og Iagttagelser over vore indenlandske Insektædere, især med Hensyn til deres Næring og Tandsystem; dette sidste fordrer man beskrevet i begge dets Sæt, og Gangen i Tandskiftet nøje angivet for hver af Slægterne i det mindste. Lignende Undersøgelser og Iagttagelser ønskes anstillede paa et Par af vore almindelige Flaggermus. Ved Sammenstillingen af det vundne Udbytte maa tillige tages Hensyn til, hvad der i denne Retning allerede maatte være bekjendt. Oplysende Præparater og Tegninger maae følge med Besvarelsen.

Lys (Matth. 5, 13—14). Dette Arbejde bærer Vidnesbyrd om en from, kristelig Tro, og en varm Interesse for det kristelige Livs Fremme, men har trods disse gode Egenskaber dog ganske forfejlet sit Maal. Opgaven forlanger en Fremstilling af den evangeliske Kirkes Lære, men Forfatteren har kun givet et Par Udtalelser af Luther, som oven i Kjøbet til Dels ere misforstaaede, dernæst et Par Citater af moderne, som oftest rent populære Skrifter, og giver i øvrigt i en bred, udtværet Fremstilling sin egen subjektive Opfattelse, uden Begrundelse af samme i Kristendommens eget Væsen eller Kirkens positive Læreindhold. Forfatterens Paastande ere holdte i en svævende Almindelighed, gjerne løst hensatte uden Begrænsning og uden Gjennemførelse af noget Princip. Forfatterens Mangel paa theologisk Studium viser sig saa vel i Afhandlingens gjennemgaaende Planløshed, som i den Mangel paa Kritik, hvormed Skriftsteder hyppigt anføres; og naar Forfatteren til sidst søger at begrunde det almindelige Præstedømme i den fælles Gubbilledlighed, da er han i aaben Strid med den skriftmæssige Opfattelse af dette Dogme. Da Afhandlingen lider af saa store og væsentlige Mangler, kan der ikke tilkjendes den nogen Belønning.

Kjøbenhavn, den 20de Marts 1872.

H. N. Clausen. C. E. Scharling. C. Hermansen. Fr. Hammerich.
C. Henrik Scharling.

2. Besvarelsen af den retsvidenskabelige Opgave. Til Besvarelse af den for 1870—71 udsatte Prisopgave: „At undersøge den statsretlige Betydning af Grundlovens Forskrifter om Loves Tilblivelse“ er der indkommet en Afhandling med Motto: „Les tribunaux ne pourront prendre directement ou indirectement aucune part à l'exercice du pouvoir législatif, ni empêcher ou suspendre l'exécution des décrets du corps législatif, sanctionnés par le roi, à peine de forfaiture. Den franske loi organique du 24 août 1790, tit. II, art. 10.“ Foruden at Forfatteren af denne Besvarelse ikke tilbørlig har sondret imellem de forskjellige Grundlovsforskrifter, hvormed Undersøgelsen maatte beskæftige sig, og derhos i Følge en mindre rigtig Betragtning udelukkende har undersøgt Spørgsmaalet om den statsretlige Betydning af de omhandlede Forskrifter i Forhold til Domstolene, maa det som den væsentligste Mangel ved hans Arbejde fremhæves, at han ikke har forsøgt at anstille nogen selvstændig Forskning, men i det væsentlige har henholdt sig til Sætninger, der allerede tidligere ere blevne fremsatte andensteds. Der kan derfor efter vort Skjøn ikke tilkjendes ham Prisen. Da imidlertid den i Besvarelsen givne Sammenstilling af forskjellige Hovedsynspunkter, hvorfra man har søgt at besvare Spørgsmaalet om Forholdet mellem Lovgivningsmagten og Domstolene, ikke er uden Værd, — skjønt det maa beklages, at Forfatteren for den udenlandske Literaturs Vedkommende helt igjennem har undladt enhver Kildeangivelse —, og da Afhandlingen derhos udmærker sig ved en let og klar Fremstilling samt en i det hele taget god Ordning af Stoffet, tro vi at burde tilkjende Forfatteren et Akcessit.

Det juridiske Fakultet den 24de Marts 1872.

A. Aagesen. J. Nellemann. Goos. H. Matzen.

3. Besvarelsene af den statsvidenskabelige Opgave. Til Besvarelse af den for Aaret 1870—71 udsatte Prisopgave, saa lydende: „Der ønskes en Fremstilling af de vigtigste Former, hvorunder de socialistiske Anskuelser i de sidste Aartier ere fremtraadte, og en Vurdering af deres økonomiske og øvrige sociale Betydning,“ er der indkommet to Afhandlinger. Den ene af disse, med Motto: „Sand Konservatisme og sandt Fremskridt,“ vidner saa vel om almindelig Dannelse, som om udbredt Læsning, og indeholder adskillige i det hele rigtige, kulturhistoriske Betragtninger. Men Fremstillingen er overalt, selv hvor den vidner om Studium af de vigtigste, saa vel socialistiske, som antisocialistiske Skrifter, altfor lidet dybtgaaende, og mangler Oversigt over Forholdenes indre Sammenhæng; den er derhos helt igjennem holdt i en altfor stor Almindelighed og yder næsten intet som helst nyt Bidrag enten til den historiske Kundskab om Socialismen, eller til Belysningen af de ledende Principer, ligesom de mange Citater af andre Forfatteres almindelige Udtalelser oftest ere mere trættende end

oplysende. Afhandlingen synes endelig i det hele at robe, at Forfatteren savner egentligt økonomisk Studium. Vi kunne saaledes ikke erklære denne Afhandling værdig til nogen akademisk Belønning. Den anden Afhandling med Motto: „Flectere si nequeo Superos, Acheronta movebo“, indeholder et med Flid og Omsigt indsamlet, rigt Materiale til Fremstilling af Socialismens Fremtræden, navnlig i det sidste Aarti, og særlig skulle vi fremhæve Afsnittene om det tyske og det russiske Socialdemokrati samt om „Internationale“ som i det hele vel lykkede og interessante. Men det opgivne Tidsrum er altfor stærkt begrænset til den nyeste Tid, og den nyere Socialismes Udsprung af og Forhold til den ældre Socialismes Principer er derfor ogsaa kun let og ufuldstændig berørt. Ogsaa for den nyeste Tid er Fremstillingen derhos ikke fuldstændig; saaledes ere ikke blot Forholdene i Nordamerika ikke gjorte til Gjenstand for Behandling, men af tyske Forfattere er Marlo helt forbigaaet og Karl Marx's literære Virksomhed kun ganske i forbigaaende berørt, uden at der gives nogen egentlig Analyse af hans Skrifter. Fremstillingen har derhos i det hele altfor overvejende en rent historisk Karakter, medens den ved mere at samle sig om de ledende Grundsætninger burde tilsligte at give en Belysning af disse. Stærkest komme disse Mangler dog frem i det sidste Afsnit, i hvilket den stillede Opgave næppe kan siges at være løst. Vel findes der ogsaa her adskillige gode og træffende Bemærkninger, men ved Siden deraf findes der ogsaa ligefremme økonomiske Principfejl, og om end ogsaa dette Afsnit i det hele røber en almindelig Aandsmodenhed, savnes dog en dybere Indtrængning i de økonomiske Spørgsmaal, saaledes navnlig om Forholdet imellem Kapital og Arbejde, og Behandlingen godtgjør ikke den Indsigt i de økonomiske Love, som en sliq Afhandling burde lægge for Dagen. Vi kunne saaledes ikke tilkjende denne Afhandling Prisen; derimod maa vi i Erkjendelse af den i det hele forstandige Maade, hvorpaa Forfatteren har behandlet sit omfattende Materiale, og det betydelige Arbejde, der er blevet anvendt paa dettes Indsamling, anse Afhandlingen for fuldt værdig til et hæderligt Akcessit.

Den 25de Marts 1872.

N. C. Frederiksen,

Will. Scharling.

4. Besvarelsen af den lægevidenskabelige Afhandling. Som Besvarelse af den for 1870—71 udsatte Prisopgave i Lægevidenskab: „En paa egne Undersøgelser støttet Skildring af Prostata i Henseende saa vel til den ydre Form, som til Bygning og Sammensætning, og med Paavisning af de normale Forhold i de forskjellige Levealder, herunder indbefattet de sidste Maaneder af Fosterlivet,“ er der indkommet en Afhandling med Motto: „Esse, non videri“. Forfatteren har med stor Flid indsamlet et betydeligt Materiale, og underkastet dette en omhyggelig og omfattende Undersøgelse, i det hele med rigtigt Blik for det væsentlige i de forskjellige Retninger, som han i Følge Opgavens Natur nærmest maatte have for Øje. Han har derved gennemgaaende vundet en selvstændig Opfattelse af Forholdene og har kunnet yde Bidrag af Værdi til Besvarelsen af visse, endnu ikke fuldstændigt afgjorte Spørgsmaal. Om et enkelt Punkt, nemlig den histologiske Udvikling af Prostatakongrementerne, som hidtil kun har været lidet undersøgt, have hans Iagttagelser ledet ham til at fremsætte en ny Theori. Vel anse vi det for tvivlsomt, om denne vil kunne staa sin Prøve, og vel finde vi ikke, at Forfatterens Undersøgelser paa alle Punkter have givet et lige tilfredsstillende Udbytte, men i det hele maa vi dog anerkjende, at han med Dygtighed har løst den vigtigste Del af Opgaven. De medfølgende Tegninger ere med Hensyn til Æmnet forstandigt valgte og i det væsentlige tilfredsstillende udførte. — Derimod kunne vi ikke frikjende Afhandlingen for at lide af Mangler i Henseende til Sproget og Fremstillingen; denne er nemlig dels paa flere Steder for bred og vidtløftig, dels savner den jævnlig den Nøjagtighed og det omhyggelige Valg af Udtrykkene, som nødvendigt kræves for at gjøre Skildringen af mere indviklede anatomiske Forhold klar og let forstaaelig, hvilket ved Gjennemlæsningen bliver saa meget mere føleligt, som Forfatteren ganske har forsømt i Teksten at henvise til Tegningerne. Vi finde imidlertid Grund til at antage, at Studiet af den ikke lidet omfangsrige Literatur, og først og fremmest det meget betydelige Arbejde, som selve Undersøgelserne have krævet, ikke har levnet Forfatteren tilstrækkelig Tid til at skjænke Udarbejdelsen den fornødne Opmærksom-

hed, og selv bortset herfra finde vi dog ikke Manglerne saa fremtrædende, at de kunne overskygge Arbejdets gode Sider. Vi maa altsaa udtale os for, at Prisen tilkjendes Forfatteren.

F. Schmidt.

C. Reisz.

5. Besvarelserne af den historiske Opgave. Universitetets for det forrige Aar fremsatte Prisspørgsmaal i Historie krævede „en kritisk Fremstilling af den nyere Tids Oplysninger og Bidrag til Jeanne d'Arcs Historie“, og denne Opgave har fremkaldt tvende Besvarelser. Den ene har til Motto nogle Ord af Thomas Basin, en af de ældre Forfattere om Jeanne d'Arc: „Non ulli pro suo captu et arbitrio, quod voluerit, sic vel aliter sentiendi adimimus libertatem“; den anden har til Betegnelse valgt disse Ord af Sainte-Beuve: „Mais, à lire attentivement les pièces et même en tenant compte des difficultés constatées, je ne crois pas du tout impossible, qu'on arrive à tirer de l'ensemble des documents bien lus et contrôlés, et sans leur faire violence, une Jeanne d'Arc, à la fois sincère, sublime et naturelle.“ Begge Forfattere have under deres Undersøgelse ogsaa inddraget de „Stemmer“ og Syner, der bleve saa afgjørende for Jeanne d'Arcs Fremtræden og senere Skjæbne, og begge hyldede, i mindre eller større Grad, i denne Henseende en Betragtningssaa, som vi ikke kunne dele eller finde fyldestgørende; men den afvigende Opfattelse af et Spørgsmaal, som man har søgt at løse paa saa forskellige Maader, og hvis egentlige Besvarelse ligger uden for den rene Historiegranskings Omraade, vil ikke kunne blive bestemmende ved de historiske Arbejders Bedømmelse. Den af de tvende Forfattere, som har sit Motto fra Basin, har med megen Flid sat sig ind i det betydelige Materiale, hvortil der ved Opgavens Besvarelse maa have Kjendskab; han har ikke ladet noget væsentligt Punkt uberørt, og har gjengivet de Resultater, hvortil han er kommet, paa en i det hele tilfredsstillende Maade. Som heldig fremstillet kan her særlig udhæves Processen mod Jeanne d'Arc, der, i Quicherats Fodspor, vises kun at være blevet ført efter Inkquisitionens Love og Vedtægter. Som en Hovedmangel ved Afhandlingen tro vi paa den anden Side at maatte nævne den af Forfatteren valgte Inddeling, idet der nemlig efter en kort Indledning først gives en Skildring af „Jeanne d'Arcs Historie“, derefter dvæles i det enkelte ved „den nyere Tids Oplysninger og Bidrag“, og endelig sluttes med en Oversigt over „Forfatterne af Jeanne d'Arcs Historie“. Og medens Forfatteren ved denne Inddelingsmaade ikke kan undgaa, at hans Afhandling oftere er kommet til at lide ved Gjentagelse, fremkommer i en anden Henseende et betydeligt Savn derved, at Afhandlingen, hvor Forfatteren dvæler ved de særlig omstridte Punkter i Jeanne d'Arcs Historie, i Almindelighed mere er blot refererende, end den giver en selvstændig kritiserende Prøvelse. Paa Grund af disse Mangler indskrænke vi os til at tilkjende Forfatteren et hæderligt Akcessit. Den anden af de konkurrerende Forfattere indleder sin Afhandling paa en naturlig Maade med en Udsigt over Literaturen, og har i større Grad ladet det være sig magtpaaliggende at gaa nærmere ind paa de i Jeanne d'Arcs Historie omstridte Punkter. Han har saaledes ikke uheldigen fremhævet, paa hvor svage Grunde den almindelige Anskuelse hviler, i Følge hvilken der ved det franske Hof skulde være et Parti, som fra først til sidst paa en ligefrem fjendsk Maade søgte at bekæmpe hende. Forfatteren optræder overhovedet oftere selvstændigen mod sine franske Forgængere og paaviser navnlig ikke faa ensidige Overdrivelser og ved Kilderne godtgjorte Fejl i Henri Martins bekjendte Skildring. Lige over for disse Fortrin maa det imidlertid gjøres gjældende, at Æmnets Behandling er blevet alfor fragmentarisk. Forfatteren har, som han selv beklager, efter at have søgt at gøre sig bekjendt med Literaturen, savnet Tid til at fuldføre sit Arbejde; Undersøgelsen, der ender med en Fremstilling af Katastrofen ved Compiègne, fremtræder nu kun som et Brudstykke, der mangler den fornødne Afrunding og Afslutning. Ogsaa for denne Afhandling vil der saaledes kun kunne tilkjendes et Akcessit.

Kjøbenhavn, den 15de Marts 1872.

F. Schiern.

E. Holm.

6. Besvarelse af Opgaven i østerlandsk Filologi. Til Besvarelse af det i østerlandsk Filologi for Aaret 1870—71 udsatte Prisspørgsmaal: at

fremstille Reglerne for Flertalsdannelsen af Navneordene i Arabisk og at paavise dennes Anvendelse, er indkommen en Afhandling med Motto: „studia secundas res ornant, adversis perfugium et solatium præbent“. Forfatteren har i denne lagt to arabiske Grammatikere til Grund, af hvilke den ene endnu ikke er udgivet, og sammenstillet de i Freytags Lexikon angivne Former; men ved dette Forsøg paa at opregne alle Ord efter deres Flertalsformer har han væsentlig kun givet det Materiale, der danner Grundlaget for Spørgsmaalets Besvarelse, og har alt for lidt forstaaet at hæve sig op til et friere Overblik over det samlede Stof, samt at underkaste dette en mere rationel Behandling. Som Følge heraf har Forfatteren paataget sig en Del overflødig Arbejde ved f. Ex. at opstille Rækker dels af Ord, hvis Flertal er dannet ved de almindelige Endetillæg, dels af saadanne, hvis Flertal angives som ubestemt, medens det dog maa siges at mangle enten i Følge Ordets Betydning eller formedelst en fremmed og usædvanlig Grundform. Da Arbejdet nu heller ikke er frit for Fejltagelser, om end i Reglen af mindre væsentlig Betydning, kunne vi ikke anse det for fuldt værdigt til at erholde Prisen, men paa Grund af den Flid og Sprogkundskab, der er lagt for Dagen, tilkjende vi Forfatteren et hæderligt Akkessit.

Kjøbenhavn, den 19de Marts 1872.

C. Hermansen. N. L. Westergaard. A. F. Mehren.

7. Besvarelsen af den kemiske Opgave. Som Besvarelse af Universitetets Prisopgave i Fysik og Kemi for 1870—71: „En Udvikling af Forholdet imellem et Stofs Krystalform og dets kemiske Sammensætning“ er indkommet en Afhandling med Motto: „Splendet quoque post nubem.“ Forfatteren til denne Afhandling har med Omhyggelighed gjennemgaaet Literaturen og givet en klar Fremstilling af de Undersøgelser, som vedrøre denne Sag. Uagtet man kunde have ønsket, at Forfatteren paa enkelte Punkter havde anvendt mere Kritik og behandlet det sidste Afsnit efter Aaret 1833 noget fuldstændigere, vidner det hele Arbejde dog om saa megen Flid og Dygtighed, at vi maa indstille Forfatteren til at erholde den for Opgavens tilfredsstillende Besvarelse udsatte Pris.

Kjøbenhavn, den 21de Marts 1872.

Fr. Johnstrup. Julius Thomsen.

8. Besvarelsen af den naturhistoriske Opgave. Som Besvarelse af den for 1869—70 udsatte zoologiske Prisopgave angaaende de danske Insektæderes og Flaggermuses Næring og Tandforhold er der indsendt en Afhandling med Motto: „the higher an animal is placed in the scale of organisation, the more distinct and characteristic are the various organs. Owen“, ledsaget af en Del ret zirligt udførte Tegninger og en Samling af Præparater. Det historiske i de enkelte Afsnit i denne Afhandling er til Dels ikke ganske tilfredsstillende. Forfatteren har ikke overalt, hvor han har gjort Rede for de ældre Anskuelse og Angivelser, anvendt den nødvendige Kritik, og i enkelte Tilfælde har han ganske misforstaaet sine Forgængeres Mening. I Fremstillingen af, hvad Forfatteren selv har iagttaget, træffer man dernæst hist og her en Ubestemthed i Udtrykkene, som gjør det tvivlsomt, hvorledes hans Ord skulle forstaaes. Denne Anke gjælder blandt andet et Punkt af hans Beskrivelse af en hidtil ubekjendt Ejendommelighed ved Tandskiftet hos en af Insekterne. Endelig kan det heller ikke nægtes, at Afhandlingen i rent formel Henseende lader noget tilbage at ønske; men saa vel dette, som et og andet af de oven for anførte Mangler, har maaske til Dels sin Grund i, at det, som det synes, først temmelig sent er lykkedes Forfatteren at tilvejebringe hele det nødvendige Materiale. Ved Siden af disse Mangler forekommer Afhandlingen os imidlertid at frembyde overvejende Fortrin. Den er udarbejdet med udholdende Flid og stor Interesse for Sagen; den vidner helt igjennem om selvstændige, omhyggelige Undersøgelser og Iagttagelser i alle de Retninger, i hvilke Opgaven krævede dem, og den maa siges i det hele taget at give baade gode og nye Bidrag til Spørgsmaalenes Besvarelse. Vi tro derfor at burde indstille Forfatteren til den udsatte Prisbelønning.

Kjøbenhavn, den 22de Marts 1872.

Japetus Steenstrup. A. S. Ørsted. Fr. Johnstrup. Schiøtte. J. Reinhardt.

1873.

De for Aaret 1872—73 udsatte Prisopgaver vare følgende:

1. I Theologi. At fremstille og udvikle det gamle Testamentes Lære om Syndens Begreb og Væsen. 2. I Lovkyndighed. Læren om Straffetilregnelsen efter den forbryderske Villies forskjellige Fremtrædelsesformer udvikles efter almindelige Retsgrundsætninger og dansk Ret. 3. I Statsvidenskab. Der ønskes en kritisk Vurdering af John Stuart Mills Ejendommelighed og Betydning som økonomisk Forfatter. 4. I Lægevidenskab. En Fremstilling af de kirurgiske Behandlingsmaader, som kunne henføres til den antiseptiske Methode, særlig med Hensyn til Amputationer. 5. I Filosofi. Med Henblik paa de i Filosofiens Historie foreliggende Theorier at undersøge, hvorvidt en rationelt udtømmende Begrundelse af det moralske onde er mulig. 6. I Historie. Kirkeforsamlingen i Basel vakte i den latinske Kristenhed Haabet om en Reform i Retning af Frihed for de nationale Kirker og Lettelse af de Byrder, den romerske Kurie havde lagt paa Folkene. Der ønskes en Skildring af denne Kirkeforsamling med særlig Paavisning af Aarsagerne til, at Reformen efter en heldig Begyndelse dog til sidst mislykkedes. 7. I Klassisk Filologi. Siciliæ status qualis a Strabone describitur cum conditione ejus, quæ fuit Ciceronis tempore, comparetur. Sammenligning af Strabos Skildring af Sicilien med Ciceros Fremstilling af Øens Tilstand. 8. I Østerlandsk Filologi. At fremstille de forskjellige Maader, paa hvilke en Negation udtrykkes i Arabisk, og dermed at sammenligne, hvad der maatte findes tilsvarende i Hebraisk. 9. I Mathematik og Astronomi. Paa Grundlag af Jacobis Formler for en materiel Partikels Bevægelse paa en Omdrejningsflade udvikles Lovene for det køniske Penduls Svingninger ved de simplest mulige Formler og med den størst mulige Anskuelighed. 10. I Fysik og Kemi. Der fordres en historisk Fremstilling af de experimentalé og theoretiske Undersøgelser, ved hvilke man i dette Aarhundredes Begyndelse blev ledet til at opgive Emanationstheorien og antage Bølgetheorien. 11. I Naturhistorie. Der ønskes en faunistisk Monografi af en Dam, en Sø, et Vandløb eller en anden mere eller mindre begrænset Ferskvandsmasse, med Hensyn til det deri forekommende Dyreliv og navnlig det Gjensidigheds- eller Afhængighedsforhold, hvori Dyrene staa til hinanden indbyrdes eller til Omgivelserne. Besvarelserne maa ledsages af de til Fremstillingen nødvendige Bilag af Dyr (i Spiritus eller torrede) og Tegninger.

I Æstetik blev intet Prisspørgsmaal udsat i Følge kgl. Resol. af 27de Nov. 1872, ligesom der fremdeles intet vil blive udsat, saa længe Professoratet i denne Videnskab henstaar ubesat, jfr. foran Side 98.

Til Besvarelse af de for Aaret 1871—72 udsatte Prisopgaver indkom der 5 Afhandlinger: to retsvidenskabelige, en lægevidenskabelig, en i den klassiske Filologi og en naturhistorisk. Af disse fandtes 2 Afhandlinger, nemlig den klassisk-filologiske og den naturhistoriske værdige til Prisen; en Afhandling, den lægevidenskabelige, tilkjendtes der Akcessit. Forfatterne fandtes at være:

H. M. Gemzøe*), Adjunkt i Randers, til den klassisk-filologiske,
Cand. phil. J. P. Jacobsen til den naturhistoriske,

*) Da Forfatteren var kongelig Embedsmand paa den Tid, da Afhandlingen indleveredes, kunde han imidlertid ikke erholde Prisen.

Stud. med. & chir. Johannes L. Mygge til den lægevidenskabelige, som
erholdt Akkessit.

Over de indkomne Afhandlinger ere neden staaende Bedømmelser afgivne.

1. Besvarelserne af den retsvidenskabelige Opgave. Til Besvarelse af den i 1871 udsatte Prisopgave: „Der ønskes en Udvikling af den danske Rets Regler om begge Ægtefællers Stilling saa vel under Ægteskabet som efter sammes Ophor til de af dem før eller under Ægteskabet stiftede Gjældsforpligtelser“, er der indkommet to Afhandlinger, den ene med Motto: „Manden er Boets Værg“, den anden uden Motto. Den første af disse Afhandlinger mangler Klarhed og Skarphed i Fremstillingen, forbigaar flere vigtige under Opgaven faldende Spørgsmaal og bærer i det hele tydelige Spor af, at Forfatteren, som han selv i en Efterskrift meddeler, ikke har kunnet give sig den fornødne Tid til Afhandlingens Udarbejdelse. Vi anse den derfor ikke for værdig til den akademiske Belønning. Den sidste af Afhandlingerne indeholder flere gode Bemærkninger navnlig ved Kritiken af de forskjellige i Literaturen fremsatte Anskuelser og giver en vel ordnet og i det væsentlige udtømmende Fremstilling af det opgivne Æmne, hvorhos Domssamlingerne ere flittigt benyttede. Men Forfatterens Arbejde lider af den Hovedfejl, at Udgangspunktet, som selvfølgelig maa være Undersøgelsen af det ægteskabelige Formuesfællesskab efter den positive Rets Ordning, er altfor let og overfladisk behandlet, hvilket ogsaa har medført, at der er tillagt de almindelige formueretlige Principer en for stor Betydning. Da derhos enkelte Partier ere ganske mislykkede, t. Ex. Udviklingen af Forholdet, naar den længstlevende Ægtefælle hensidder i uskiftet Bo, hvortil kommer, at Fremstillingen indeholder ikke faa positive Urigtigheder og paa flere Steder er uklar, kunne vi heller ikke anse denne Afhandling for værdig til nogen akademisk Belønning.

Det juridiske Fakultet den 24de Marts 1873.

J. Nellemann. Goos. H. Matzen. Deuntzer. A. C. Evaldsen.

2. Besvarelserne af den lægevidenskabelige Opgave. Som Besvarelse af Universitetets Prisopgave: „En Fremstilling af den nyere Tids Anskuelser om Planteparasiterne nærmest med Hensyn til Sammenhængen mellem dem og de saakaldte zymotiske Sygdomme hos Mennesket“, er der indleveret en Afhandling med Motto: „Cet agent est visible et palpable, c'est un être organisé, doué de vie, qui se développe et se propage à la manière des êtres vivants. Davaine.“ Opgaven fordrer Spørgsmaalet om Planteparasiterne behandlet nærmest med Hensyn til de zymotiske Sygdomme, men denne Fordring har Forfatteren langt fra gjort Fyldest. I det første og større Afsnit af Afhandlingen behandler han alle de hos Mennesket forekommende Planteparasiter, i det andet og mindre derimod de Planterformer, der ere satte i ætiologisk Forhold til de zymotiske Sygdomme. Den første, efter Opgaven mindre væsentlige Del af Afhandlingen fordyber sig helt igjennem i til Dels overflødige Detailspørgsmaal, medens den anden, den væsentligste Del, har faaet en noget stedmoderlig Behandling. Man savner nemlig her for det første en almindelig Fremstilling af de mange Forhold, der kunne pege hen paa Planteparasiters Betydning for Infektionssygdommene og deres Udvikling, f. Ex. disse Sygdommes geografiske Udbredning, deres Inkubation o. m. a. Man savner for det andet under den specielle Behandling af de enkelte Sygdomme visse Momenter, som enten ere forbigaaede eller kun let berørte, saaledes de nyere Anskuelser om den septisk pyæmiske Infektion, om Luftens Indvirkning paa Saarflader, om visse Hospitalssygdommes Forhold til Planteparasiter. Hertil kommer, at Stoffets Behandling ofte lader endel tilbage at ønske; Forfatteren er tilbøjelig til en langtrukken og trættende Kritik, selv hvor Kritik efter tidligere Arbejder neppe længer er nødvendig. Ogsaa mod Sproget kan der gjøres enkelte Indvendinger, navnlig mod en ret hyppig uskjønt Pathos. Trods de fremhævede Mangler maa det dog erkjendes, at Afhandlingen i flere Retninger har en ikke ringe Fortjeneste. Den vidner ikke blot om stor Flid og en ikke ringe kritisk Sans, men om en ofte meget heldig Bestræbelse efter at trænge til Bunds i de Sider af Spørgsmaalet, som behandles i Afhandlingen. Og der er næppe nogen Tvivl om, at Forfatteren med den Dygtighed, som han viser sig at være i Be-

siddelse af, vilde have kunnet løse Spørgsmaalet med Held, hvis han fra Begyndelsen havde arbejdet efter en rigtigere Plan. Skjønt vi efter det foregaaende ikke kunne indstille Forfatteren til at erholde Universitetets Guldmedaille, mene vi dog, at han ved sit Arbejde har gjort sig fortjent til en Paaskjønelse som en Opmuntring til fortsat videnskabelig Virksomhed, og vi indstille ham derfor til et hæderligt Akcessit.

Kjøbenhavn, den 20de Marts 1873.

With.

Reisz.

C. G. Gædeken.

3. Besvarelsen af Opgaven i klassisk Filologi. I klassisk Filologi udsattes i Fjor som Opgave „en kritisk og exegetisk Behandling af L. Senecas Skrift *de tranquillitate animi* med særligt Hensyn til Senecas og hans Tidsalders Sprogbrug i dens Afgivelse fra den ældre“. Denne Opgave har fundet en Bearbejder, der som Mærke har brugt Senecas Ord: „*Qui tranquille volet vivere, nec privatim agat multa, nec publice*“. Det omfangsrige Arbejde bærer Præg af meget stor Flid og et saare omhyggeligt Studium af alle Senecas Skrifter og tilige af ikke ringe egen, med sproglig Iagttagelse forbundet Læsning i den ældre og i den samtidige romerske Literatur. Det lader sig næppe nægte, at Forfatteren har opfattet Opgaven noget ensidig og derfor altfor overvejende, og stundom noget minutiøst, idet han har grebet temmelig fjernt liggende Anledninger, har kastet sig over og i Detail forfulgt Sammenligningen mellem Guldalderens og Sølvalderens Sprogbrug i grammatisk og lexikalsk Retning, og derved saa meget har tilbage-trængt de andre Sider af Kommentaren, at der savnes Ligevægt, uagtet enkelte til den historisk-antikvariske Fortolkning hørende Punkter ere behandlede fyldigt og selvstændigt. Ogsaa den kritiske Behandling lader noget tilbage at ønske med Hensyn til forsigtig Prøvelse af den nyeste Text og Sammenholden af den med det foreliggende Apparat, saa at man undertiden undres over, at Forfatteren har kunnet overse Haandskrifternes bestemte Vidnesbyrd. Men i det hele røber Arbejdet saa megen ikke blot Flid, men ogsaa Dygtighed og Iagttagelsesevne, at vi vilde anse det for ubilligt ikke at tilkjende Forfatteren Prisen.

Den 22de Marts 1873.

J. N. Madvig.

I. L. Ussing.

4. Besvarelsen af den naturhistoriske Opgave. Som Besvarelse af den i 1871 udsatte Prisopgave i Naturhistorie: „En systematisk kritisk Fremstilling af alle i en større naturlig begrænset Del af Danmark forekommende Arter af Desmidiaceernes Familie“, er der indkommet en Afhandling, ledsaget af 6 Tavler og en større Kasse med Præparater, bærende Mottoet: *Some err in staying, more in going, but Going may lead to the truth*. Denne Afhandling vidner om, at Forfatteren med megen Flid, Iver og Udholdenhed har afsøgt et stort Areal af Danmark, idet han foruden Thyland, der udgjør Hovedpunktet for hans Undersøgelser, ogsaa har udstrakt disse til flere andre Partier Nord for Limfjorden, f. Ex. Hanherred og Vendsyssel, og ligesaa Syd for denne til Punkter i Egnen af Rold, Hald, Silkeborg, Herning, Strækningen mellem Blaavandshuk og Filsø, mellem Varde og Vejle osv. samt til Øerne Fanø, Anholt og Læssø og det nordlige Sjælland. Om end dette har ført Forfatteren bort fra noget af det, der tillige maatte være Formaal for den stillede Opgave, kan det paa den anden Side ikke nægtes, at han ved det fra saa mange forskjellige Egne samlede Materiale er blevet sat bedre i Stand til baade at opfatte Grænserne for Artsbegrebet hos Desmidiaceerne og at identificere de i Danmark forefundne med dem, der ere beskrevne fra andre Lande. Det er lykkedes ham at paavise et meget betydeligt Antal Arter, der hidtil ikke vare i Literaturen optagne som danske, og disse Arter har han paa en tilstrækkelig Maade betegnet ved Henvisninger til fremmede Forfattere og til Dels ved originale Figurer, ligesom han ogsaa har fremsendt et betydeligt Antal Individuer fra alle de undersøgte Vande, opbevarede i Spiritus. Uagtet disse fremsendte Prøver ikke vare fra Forfatterens Haand lagte til Rede paa en Maade, saa at den nødvendige Kontrol har kunnet udføres uden betydeligt Arbejde med Mikroskopet, og uagtet Afhandlingen selv er særlig ordknap ikke blot i den af Opgaven fordrede Artskritik, men ogsaa i Fremstillingen af nogle af dens forud skikkede almindelige Synspunkter, saa at Bødømmelsen ikke har

været ganske uden Vanskeligheder, maa vi dog anse Besvarelsen for saa tilfredsstillende, at den udsatte Pris, efter vor Mening, bør tilkjendes Forfatteren.

Kjøbenhavn, den 24de Marts 1873.

Japetus Steenstrup.

Fr. Johnstrup.

F. Didrichsen.

VI. Akademiske Promotioner.

I Aarene 1872 og 1873 have i alt 11 Promotioner fundet Sted, idet der er meddelt 1 den juridiske, 6 den medicinske og 4 den filosofiske Doktorgrad, hvoraf 3 i det filosofiske og 1 i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

1872.

Cand. philol. C. A. R. Christensen (Filol.-hist. Ex. Juni 1868) forsvarede den 25de September 1871 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Sofisterne. En kulturhistorisk Undersøgelse“. Paa Embedsvegne opponerede Konferentsraad, Dr. Madvig og Professor, Dr. Ussing; af Tilhørerne Cand. mag. Claudius Wilkens. Graden blev meddelt af Fakultetet den 30te September 1871 efter dertil af Ministeriet givet Bemyndigelse.

Cand. philosophiæ, Forstkandidat P. E. Müller*) forsvarede den 2den December 1871 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Iagttagelser over nogle Sifonoforer“. Paa Embedsvegne opponerede Etatsraad, Dr. med. & phil. Japetus Steenstrup og Professor Schiødte; af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 7de Januar 1872.

Praktiserende Læge J. G. Ditlevsen (Lægeex. Jan. 1862) forsvarede den 1ste Februar 1872 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Undersøgelse over Smagsløgene paa Tungen hos Pattedyrene og Mennesket“. Paa Embedsvegne opponerede Professorerne Dr. Panum og Dr. Schmidt; af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 12te Februar 1872.

Reservelæge V. C. Budde (Lægeex. Juni 1869) forsvarede den 30te Maj 1872 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Om Diabetes mellitus, med særligt Hensyn til dens Behandling“. Paa Embedsvegne opponerede Professor, Dr. With og Lektor, Dr. Gædeken; af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 10de Juni 1872.

Cand. med. & chir. H. J. Garrigues (Cand. mag. i fransk Sprog og Literatur 1863, Lægeex. Juni 1869) forsvarede den 31te Maj 1872 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Syfilis i Strubehovedet, belyst med Strubespejlet“. Paa Embedsvegne opponerede Professorerne Dr. With og Dr. Reisz; af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 10de Juni 1872.

Højesteretsadvokat A. L. Hindenburg (Jurid. Ex. Jan 1855) forsvarede den 24de Juni 1872 sin for den juridiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Om Kjøb og Salg. Et Bidrag til en dansk Handelsret“. Paa Embedsvegne opponerede Professorerne Aagesen og Matzen; af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 8de Juli 1872.

*) I Følge ministeriel Dispensation, da Doktoranden ikke har absolveret nogen Embedsexamen ved Universitetet.